d. Hazhar khurshid nuri 2023-2024

- Ways of thinking, feeling, and acting that develop among a large number of people and that are relatively spontaneous and unstructured
- ئهو شێوازانهی بیرکردنهوه و ههستکردن و ⊙ مامه ڵهکردن که لهنێو ژمارهیه کی زوّر له مروّقه کاندا گهشه ده کهن و تارادهیه ک لهسه رخوّ و بی بونیادن

- The relatively spontaneous social behavior that occurs when people try to develop common solutions to unclear situations
- ئەو رەفتارە كۆمەلايەتىيە تارادەيەك خۆرسكە كە كاتێك روودەدات كە مرۆڤەكان ھەولدەدەن چارەسەرى ھاوبەش بۆ دۆخە ناروونەكان پەرەپێبدەن

- Difficult to study because
  - the types of collective behavior are numerous.
  - جۆرەكانى رەفتارى بەكۆمەل زۆرن. –
  - behavior involves many people who do not know each other.
  - رەفتار زۆر كەس دەگرێتەوە كە يەكتر ناناسن. –
  - collective behavior is not an enduring aspect of society.
  - رەفتارى بەكۆمەل لايەنتكى بەردەوامى كۆمەلگا نىيە. –

- Collectivities are groups that exhibit collective behavior
- به کۆمه له کان ئه و گروپانه ن که رهفتاری به کۆمه ل پیشان دهدهن دهدهن
- Collectivities include crowds, mobs, riots, panics, mass hysteria, crazes, fashions, fads, rumors, urban legends, and public opinion.
- به کۆمه له کان بریتین له جهنجالی- جهماوهر، جهماعهت، ئاژاوه، ترس و دله راوکن، هیستریای جهماوه ری، شیتی، موده، مود، دهنگو، ئه فسانه ی شار و رای گشتی.

GROUPS AND COLLECTIVITIES

Groups	Collectivities
Members interact directly, often for long periods of time.	Members rarely, if ever, interact directly.
Members share clearly defined and widely understood norms.	Members do not share clearly defined, conventional norms.
Members are united by an aware- ness of belonging to the group.	Members rarely share a sense of group unity.

Rumors

- ➤ Rumor is a difficult-to-verify piece of information that is transmitted from person to person in relatively rapid fashion.
- دهنگو زانیارییه که پشتراستکردنهوهی « قورسه و به شیّوهیه کی تارادهیه ک خیّرا له کهسیّکهوه بو کهسیّکی تر ده گوازریّتهوه.

Crowds

- A crowd is a large number of people who gather together with a common short-term or long-term purpose. Sociologist Herbert Blumer (1969) developed a popular typology of crowds based on their purpose and dynamics.
- قەرەباڭغى 🏿
- قەرەباڵغى بریتییە لە ژمارەیەكى زۆر لەو كەسانەى كە بە ئامانجێكى ﴿ هاوبەشى كورتخایەن یان درێژخایەن كۆدەبنەوە. كۆمەڵناس هێربێرت بلومێر هاوى قەرەباڵغى لەسەر بنەماى ئامانج و داینامیكى قەرەباڵغى لەسەر بنەماى ئامانج و داینامیكى قەرەباڵغییەكان پەرەپێدا

1- Casual Crowd

A casual crowd is a collection of people who happen to be in the same place at the same time. It has no common identity or long-term purpose. This gathering of people waiting to cross the street is an example of a casual crowd.

Corey Templeton – Waiting to Walk –.

قەر ەبالغى ئاسايى

قەر ەبالغى ئاسايى بريتىيە لەكۆمەلئىك كەس كە بەر ئىكەوت لە ھەمان كاتدا لە يەك شو ئىندان. ھىچ ناسنامەيەكى ھاوبەش و ئامانجىكى در ئىر خايەنى نىيە. ئەم كۆبوونەوەيەى خەلك كە چاوەرىنى پەرىنەوە لە شەقامەكەن، نموونەى قەر ەبالغىيەكى ئاسابىيە.

نموونه: ئهو كهسانهى)(Example: people waiting in line to buy movie)(نموونه: ئهو كهسانهى) له ريزدا چاوهريّي كړيني بليتي فيلم ده كهن

2- Conventional Crowd

A conventional crowd is a collection of people who gather for a specific purpose. They might be attending a movie, a play, a concert, or a lecture. Goode (1992) again thinks that conventional crowds do not really act out collective behavior; as their name implies, their behavior is very conventional and thus relatively structured.

قەرەبالغى تەقلىدى

قەر ەبالغى تەقلىدى بريتىيە لەكۆمەللىك كەس كە بۆ مەبەستىكى دىارىكراو كۆدەبنەوە. لەوانەيە بەشدارى فىلمىك، شانۆگەرىيەك، كۆدسىلىنىڭ، يان وتارىكى بىكەن. گود (1992) دىسانەوە بىلى وايە كە قەر ەباللغىيە ئاسابيەكان لە راستىدا رەفتارى بەكۆمەل نمايش ناكەن؛ وەك ناوەكەيان ئاماۋەى بىدەكات، رەفتارەكانيان زۆر ئاسابىيە و بەمجۆرە تارادەيەك بىككھاتەدارە(Example: people gathered for a public lecture)

قەرەباڭغى ئاسايى: زياتر پێكھاتەدار؛ كارلێكى زۆر نييە، بەلام خەلك بەپێى كۆمەلێك ياسا مامەلە دەكەن (نموونە: خەلك بۆ

3- Expressive Crowd

An *expressive crowd* is a collection of people who gather primarily to be excited and to express one or more emotions. Examples include a religious revival, a political rally for a candidate, and events like Mardi Gras. Goode (1992, p. 23) points out that the main purpose of expressive crowds is belonging to the crowd itself. Crowd activity for its members is an end in itself, not just a means. In conventional crowds, the audience wants to watch the movie or hear the lecture; being part of the audience is secondary or irrelevant. In expressive crowds, the audience also wants to be a member of the crowd, and participate in crowd behavior—to scream, shout, cheer, clap, and stomp their feet.

قەرەبالغى دەربرين

قەر ەبالغى دەربېرىن بريتىيە لەكۆمەلئىك كەس كە بە پلەى يەكەم بۆ وروژاندن و دەربېرىنى ھەستىك يان چەند ھەستىك كۆدەبنەوە. نەوونە لەوانە بووژانەوەى ئايىنى، گردبوونەوەيەكى سىاسى بۆ كاندىدىك و پرووداوەكانى وەك ماردى گراس. گود (1992، ل23) ئاماژە بەوە دەكات كە ئامانجى سەرەكى قەرەبالغىيە دەربېينەكان سەر بە خودى قەرەبالغىيە. چالاكىي قەرەبالغى بۆ ئەندامەكانى بۆ خۆى ئامانجىكە نەك تەنھا ئامرازىك. لە قەرەبالغى ئاسايىدا بىنەر دەيەويت سەيرى فىلمەكە بكات يان گوى لە وتارەكە بگرىت؛ بەشىنى بوون لە بىنەر شتىكى لاوەكىيە يان پەيوەندى بەوەوە نىيە. لە قەرەبالغىيە دەربېرىنەكاندا، بىنەرىش دەيەويت ئەندامى جەماوەر بىت، و بەشدارى لە پەفتارى قەرەبالغىدا بكات- ھاواركردن، ھاواركردن، ھاواركردن، ھاواركردن،

(بۆ نموونه: بینهران له کۆنسێرته کانی رۆک) (Example: audiences at rock concerts)

4. Acting crowd: a violent group of people formed because of hostile and destructive emotions (Example: looters after a natural disaster)

قەرەبالغى نواندن: كۆمەلنك خەلكى توندوتيژ كە بەھۆى ھەستى دوژمنكارانە و ويرانكەرەوە دروست دەبن (نمونە: تالانچى دواى كارەساتى سروشتى)

5- Protest Crowd

- As identified by Clark McPhail and Ronald T. Wohlstein (1983), a fifth type of crowd is the protest crowd. As its name again implies, a protest crowd is a collection of people who gather to protest a political, social, cultural, or economic issue. The gatherings of people who participate in a sit-in, demonstration, march, or rally are all examples of protest crowds.
- جەماوەرىكى نارەزايەتى 🏿
- وهک لهلایهن کلارک مهکفایل و رونالد تی وولستین (۱۹۸۳)هوه دهستنیشان کراوه، جوری و پینجهمی قهرهبالغی جهماوهری نارهزایهتییه. وهک ناوهکهی دیسانهوه ئاماژهی پیدهکات، جهماوهری نارهزایهتی دهرپرین له پرسیکی جهماوهری نارهزایهتی دهرپرین له پرسیکی سیاسی، کومهلایهتی، کولتووری، یان ئابووری کودهبنهوه. کوبوونهوهی ئهو کهسانهی که بهشداری دانیشتن، خوپیشاندان، ریپییوان، یان گردبوونهوه دهکهن، ههموویان نموونهی بایه بهشداری دانیشتن، خوپیشاندان، ریپییوان، یان گردبوونهوه دهکهن، ههموویان نموونهی

Mobs and Riots

Mobs

- Emotionally charged collectivities whose members are united by a specific destructive or violent goal
- Usually have leaders who urge the group towards common action

Riots

- Collections of people who erupt into destructive behavior
- Less unified than mobs
- مۆبس ئەو دەستەجەمعىيە بارگاوييە سۆزدارىيانەى كە ئەندامەكانيان بە ئامانجێكى وێرانكەر يان توندوتيژى دياريكراو يەكگرتوون بەزۆرى سەركردەيان ھەيە كە گروپەكە بەرەو كردەوەى ھاوبەش ھان دەدەن
- ئاژاوه و كۆمەنه كەسانىكن كە دەتەقنەوە بۆ رەفتارى ويرانكەركەمتر يەكگرتوو لە جەماعەت _

Panic

- Irrational and uncoordinated but collective action among people that is induced by the presence of an immediate, severe threat.
- ترس: کردهوهی ناعهقلانی و ناههماههنگه بهلام کاری به کومهل له نیوان خهلکدا که بههوی بوونی ههرهشهیه کی دهستبه جی و تونده وه هانده دریت.

Mass Hysteria

- refers to the rapid dissemination of behaviours involving contagious anxiety, usually associated with some mysterious force.
- هیستریای به کومه آن ئاماژه یه بو بلاوبوونه وهی خیرای که دله راوکی درمیان تیدایه، به زوری نهو ره نامازه یان به ههند یک هیزی نهینیه وه ههیه.

Fashion and Fads- Craze

Fads and crazes make up the second category of beliefs and perceptions that are considered to be collective behavior. A fad is a rather insignificant activity or product that is popular for a relatively short time, while a craze is a temporary activity that attracts the obsessive enthusiasm of a relatively small group of people (Goode, 1992). Goode, E. (1992). Collective behavior. Fort Worth, TX: Harcourt Brace Jovanovich. American history has witnessed many kinds of fads and crazes throughout the years, including goldfish swallowing, stuffing people into a telephone booth, and the notorious campus behavior known as streaking. Products that became fads include Rubik's Cube, Pet Rocks, Cabbage Patch dolls, and Beanie Babies. Cell phones were a fad when they first appeared, but they have become so common and important that they have advanced far beyond the definition of a fad.

فهد و شینتی یولی دووهمی بیروباوه و تیروانینهکان يٽكدههٽنن كه به رهفتاري بهكۆمەل دادهنرٽت. مۆده چالاکیهکی تارادهیهک کهم بایهخه یان بهرههمیٚکه که بو ماوهیهکی تارادهیهک کورت بهناوبانگه، له کاتیکدا شیتی چالاكيەكى كاتىيە كە حەماسەتى وەسوەسەيى كۆمەلەيەكى تارادەيەك بچووكى خەلك رادەكىشىت فۆرت وۆرس، تى ئێكس: ھاركۆرت برايس جۆڤانۆڤىچ. مێژووې ئەمرىكا بەدرێژاپى سالان شاھىدى چەندىن جۆرې مۆدە و شـێتى بووە، لەوانە قووتدانى ماسى زێړين، پرکردنهوهی خهلک له کۆشکیکی تهلهفون و رهفتاره بەناوبانگەكانى ناو زانكۆ كە بە ھێڵكارى ناسراوە. ئەو Rubik's Cube ،Petبەرھەمانەي كە بوونە مۆد بريتين لە مۆبایل .Beanie Babiesو Patch dolls کاتیک بو یهکهمجار دهرکهوت، مودیک بوو، بهلام ئهوهنده باو و گرنگ بووه که زۆر له پێناسـهې مۆدێک پێشـکهوتووهـ

Fashion and Fads

- Fashion is a folkway that lasts for a short time and enjoys widespread acceptance within society.
- مۆدە رێبازێکى فۆلکلۆرىيە کە بۆ ماوەيەكى كورت دەمێنێتەوە و چێژ لە قبوڵكردنى بەربڵاو لە ناو كۆمەڵگادا وەردەگرێت.

Fashion and Fads

- Fad is a folkway that last for a short time and enjoys acceptance among only a segment of the population.
- فاد ریبازیکی فولکلورییه که بو ماوه یه کی حکورت دهمینیته و ته نها لهنیو به شیکی دانیشتوواندا چیژ له قبولکردن وهرده گریت.

- Fashion and Fads
- ➤ Craze- a fad that becomes an all-consuming fashion.
- شێؾ- مۆدێک که دەبێته مۆدەيه کی ههموو ﴿ شتێک بهکاردههێنێت.

Contagion Theory.

Contagion theory suggests that crowds can exert an effect on individuals, creating a mob mentality and encouraging irrational behavior.

French scholar Gustave Le Bon (1841–1931) developed contagion theory as he studied the history of mobs and rioting of the French Revolution (1787–99). Contagion theory posits that crowds can have an effect on individuals, causing people to develop mob mentality and lose the ability to reason.

Caught up in the experience of a crowd, people are more likely to behave emotionally and irrationally.

Le Bon's work has been criticized as highly biased, reflecting his low opinion of the revolution and, more generally, his prejudices against the poor and the working class.

His contagion theory lost favor in the face of clear findings that collective behavior is often thoughtful and logical, contradicting Le Bon's theory.

It is important to note that Le Bon's concept reflects 19th-century beliefs about psychology, framing the effect of crowds on people as "hypnotic."

Assumptions that collective behavior is irrational and that crowds can exert a "contagious" influence remain popular. However, in the 21st century, scholars argue that collective behavior is much more rational than the model described by contagion theory.

تيۆرى تووشبوون 💿

تیۆری تووشبوون پیْشنیاری ئەوە دەکات کە قەرەبالْغی دەتوانیْت کاریگەری لەسەر تاکەکان دروست بکات و عەقلْیەتی جەماعەت دروست بکات و ھاندەری رەفتاری ناعەقلانی بنت.

زانای فەرەنسى گوستاڤ لى بۆن (۱۸۲۱-۱۹۳۱) تيۆرې تووشبوونى پەرەپێدا لەكاتێكدا له مێژووی جەماعەت و ئاژاوەگێړېپەكانى شـۆرشـى فەرەنسـا (١٧٨٧-١٧٩٩) دەكۆلپەوە. تيۆرې تووشېوون پٽي واپه که قەرەبالغي دەتوانٽت کاريگەرې لەسەر تاکەکان ھەبٽت، ئەمەش دەبېتە ھۆي ئەوەي مرۆۋەكان گەشە بە عەقليەتى جەماعەت بدەن و تواناي عەقلكردنيان لەدەست بدەن. مرۆۋەكان كە گيرۆدەي ئەزموونى قەرەبالغييەكن، ئهگەرى ئەوە زیاترە كە لە رووى سۆزدارى و ناعەقلانىيەوە رەفتار بكەن. كارەكانى لى بۆن رەخنەي زۆرپان لىي گيراوە كە زۆر لايەنگرين، ئەمەش رەنگدانەوەي بۆچوونى نزمە بۆ شـۆرش و بە شـێوەپەكى گشـتيتر، پێشـوەختە زانينەكانى بەرامبەر بە ھەژاران و چینی کرێکار. تیۆری گواستنهوهی ئهو لهبهرامبهر ئهو دۆزینهوه روونانهدا رهزامهندی لەدەستدا كە زۆرجار رەفتارى بەكۆمەل بىركردنەوە و لۆژىكىيە، ئەمەش يېچەوانەي تيۆرې لي بۆنە. گرنگە ئاماژه بەۋە بكەين كە چەمكى لى بۆن رەنگدانەۋەي بيروباۋەرى سەدەي نۆزدەھەمە سەبارەت بە دەروونناسى، كاريگەرى قەرەبالغى لەسەر مرۆڤەكان وەک "ھيينۆتيک" لە چوارچێوەيەكدا دادەنێت. ئەو گريمانانەي كە دەڵێن پرەفتارى بەكۆمەل ناعەقلانىيە و قەرەبالغىيەكان دەتوانن كارىگەرىيەكى "درمى" دروست بکهن، ههروا جیّی بایهخن. بهلام له سهدهی بیست و یهکهمدا زانایان دهلیّن رەفتارى بەكۆمەل زۆر عەقلانىترە لەو مۆدىلەي كە تيۆرى تووشبوون باسى دەكات.

Emergent norm theory

hypothesizes that nontraditional behavior (such as that associated with collective action) develops in crowds as a result of the emergence of new behavioral norms in response to a precipitating crisis.

For proponents of emergent norm theory, collective action includes all types of social behavior in which the conventional norms stop functioning as guides to social action and instead people collectively overturn or go beyond the normal institutional practices and frameworks of society (Turner & Killian 1987), and therefore new conventions must form as part of the collective action.

The basic suppositions of emergent norm theory are that collective action is rational, that collective action is a response to an ambiguous precipitating event, and that new norms of behavior appropriate to the collective action situation emerge through group processes without prior coordination and planning.

Originally proposed by Turner and Killian (1972), emergent norm theory has grown out of two main traditions.

First, the Le Bonian tradition of thinking of crowds as normless entities and collective action as irrational behavior led Turner and Killian to think about how norms are instituted in crowds.

Second, symbolic interactionist perspectives and small-group analysis contributed a model of norms as developing through interaction.

تیۆری نۆرمەکانی سـەرھەلداو گریمانە دەکات کە رەفتاری ناتەقلیدی (وەک ئەوانەي يەيوەندىيان بە كردەي بەكۆمەلەوە ھەيە) لە قەرەبالغىدا گەشـە دەكات لە ئەنجامى سـەرھەلدانى نۆرمەكانى رەفتارى نوێ لە وەلامى قەيرانێکى خێرادا. بۆ لايەنگرانى تيۆرى نۆرمەكانى سـەرھەلداو، كردەي بەكۆمەل ھەموو جۆرە رەفتارى كۆمەلايەتى دەگرێتەوە كە تێيدا نۆرمە ئاساييەكان وەک رێېەرێک بۆ كردەوەې كۆمەلايەتى كاركردنيان وەستاوە و لەبرى ئەوە مرۆۋەكان بەكۆمەل يراكتيك و چوارچێوە دامەزراوەپيە ئاساپيەكانى و ھەربۆيە ,(Turner & Killian 1987)كۆمەلگا ھەلدەوەشـێننەوە يان تێدەپەرن (دەبنت رېکەوتننامەی نوێ وەک بەشـنک لە کردەی بەکۆمەل بېکبهننرنت. گریمانه بنەرەتىپەكانى تپۆرى نۆرمەكانى سەرھەلداو بریتین لەوەي كە كردەي پەكۆمەل غەقلانىيە، كردەي پەكۆمەل وەلامىكە بۆرۈوداوىكى خىراكەرى ناروون و نۆرمەكانى نوێى رەڧتار كە گونجاون لەگەل دۆخى كردەې بەكۆمەل لە رِیْگەی پرۆسەی گروپپپەوە بەبىي ھەماھەنگى و پلانى پېشوەختە سەرھەلدەدەن. لە سەرەتادا لەلايەن تۆرنەر و كىليان (1972) يۆشىنيار كراوە، تيۆرې نۆرمەكانى سەرھەلداو لە دوو نەرىتى سەرەكىيەوە گەشەي كردووە. پەكەم: نەرپتى لى بۆنى كە بىركردنەوە لە قەرەبالغى وەك بوونێكى بێ نۆرم و کردهی بهکوّمهل وهک رهفتاری ناعهقلانی وایکرد که توّرنهر و کیلیان بیر لهوه پکەنەوە کە چۆن نۆرمەکان لە قەرەپالغیدا دامەزراون. دووەم، دیدگا کارلیْکگەرپیە هیْمادارهکان و شیکاری گرویه بچووکهکان بهشدارییان له موْدیْلیْکی نوْرمهکاندا کرد وهک ئەوەپ لە رېگەپ كارلېككردنەوە گەشپە دەكات.

THEORIES EXPLANING COLLECTIVE BEHAVIOUR

• Value-Added Theory

- Developed by sociologist Neil J. Smelser (1963).
  Episodes of collective behavior are products of a sequence of steps that serves as determinants.
- Six conditions result in collective behavior: structural conduciveness, structural strain, growth and spread of a generalized belief, precipitating factors, mobilization for action, and social control.
- لهلایهن کومه لناس نیل ج. سمیلسهر (۱۹۲۳) پهرهی پیدراوه.